

אזרחות

על פי תכנית הרפורמה ללמידה משמעותית

הוראות לנבחן

א. משך הבחינה: שעה וחצי.

ב. מבנה השאלון ומפתח ההערכה:

בשאלון זה פרק אחד — (50×2) — 100 נקודות
סה"כ — 100 נקודות

ג. חומר עזר מותר בשימוש: אין.

ד. הוראות מיוחדות: אין.

כתוב במחברת הבחינה בלבד, בעמודים נפרדים, כל מה שברצונך לכתוב כטיוטה (ראשי פרקים, חישובים וכדומה).
רשום "טיוטה" בראש כל עמוד טיוטה. רישום טיוטות כלשהן על דפים שמחוץ למחברת הבחינה עלול לגרום לפסילת הבחינה!

ההנחיות בשאלון זה מנוסחות בלשון זכר ומכוונות לנבחנות ולנבחנים כאחד.

בהצלחה!

/המשך מעבר לדף/

קטע (100 נקודות)

קרא את הקטע שלפניך, וענה על שתיים מן השאלות 1-3.

לישראל כמדינה צעירה מאוד לא הייתה מסורת או תרבות שלטונית, ולכן בעבר נאלצו המחוקקים להקים מערכת חוקים ותקנות שיסדירו את חיי האזרחים. עם השנים נחקקו חוקים רבים שהביאו להתפתחות מגגונים עודפים של תקנות וכללים (רגולציה, אסדרה), ואלה מאיימים לשתק את מהלכם הטבעי של החיים.

האזרחים מתקשים להתמודד עם עודף הרגולציה שנעשית בארץ באמצעות חקיקה. למשל כדי לקבל היתר לסגירת מרפסת מן הרשות המקומית או כדי למצות זכויות במוסד לביטוח לאומי עובר האזרח "שבעה מדורי גיהנום" שנדרשת בהם הכרת החוקים הנוגעים בדבר. אם הוא חסר אמצעים, אין לו סיכוי למצות את מלוא זכויותיו, כי רק בעזרת עורכי דין ומתווכים יקרים אפשר להתמודד כיום עם הרגולציה.

שרת המשפטים טוענת כי מספר הצעות החוק שמגישים חברי הכנסת מוגזם. לדבריה, עודף החקיקה הוא מסוכן ופוגע בחופש של כולנו. החקיקה המרובה מביאה להתערבות מוגזמת בחייו של האזרח ולפגיעה בשוק החופשי. הפתרון שמציעה שרת המשפטים הוא הטלת מגבלות על החקיקה הפרטית באמצעות ועדת שרים לחקיקה. ועדה זו תחליט אילו הצעות חוק יזכו בתמיכת הקואליציה ויעברו בכנסת ואילו לא.

לדעתי הצעה זו טובה. חבר כנסת נבחר כדי לייצג את האינטרסים של כלל הציבור, גם באמצעות פעילות חקיקה, ואם לא יעשה זאת – יחטא לשליחותו. מה שקורה בזמן האחרון הוא שחברי הכנסת מחוקקים חוקים למען הציבור, אך רובם מעלים הצעות חוק פופוליסטיות ולא הכרחיות. לכן גם לדעתי נדרשת הגבלה של החקיקה הפרטית.

יש כמובן חברי כנסת שמגישים הצעות חוק נחוצות, מאוזנות והגיוניות. ללא ח"כים כאלה, מי היה דואג לקבוצות חסרות כוח פוליטי כמו הנכים, הילדים, הקשישים, הנשים וניצולי השואה? האתגר העיקרי, לטעמי, הוא ברור – לשמור על איזון בין הרגולציה שהכרחית לניהול מדינת חוק, לבין ריסון החקיקה הפופוליסטית, וכך החקיקה תאפשר לשמור על זכויות האזרח של כולנו.

(מעובד על פי ט' צימוקי, YNET 31/8/16)

השאלות

ענה על שתיים מן השאלות 1-3 (לכל שאלה 50 נקודות; סה"כ — 100 נקודות).
שים לב: בחלק הראשון של כל שאלה (הצגת מושג) עליך לענות על **פי מה שלמדת** ולא על פי הקטע.
בחלק השני של השאלה ענה **על פי הקטע**.

1. הצג את **עקרון הפרדת הרשויות**.
הסבר על פי הקטע כיצד עיקרון זה בא לידי ביטוי בהצעת הפתרון של שרת המשפטים.
2. הצג את **תפקיד הכנסת כרשות מחוקקת**.
הסבר כיצד תפקיד זה בא לידי ביטוי בקטע.
3. הצג את **עקרון שלטון העם**.
הסבר על פי הקטע את טענת הכותבת בנוגע למימוש של עקרון שלטון העם.

בהצלחה!